

Křesťan a politika

01 Ve vztahu k politice, resp. k politické společnosti existují v dosavadních dějinách křesťanství přístupy a vztahy velmi různé, tak jako ke světu vůbec. Nechci být hned polemický, a proto se vyjádřím jen pozitivně. JK přišel (podle Jana) do svého vlastního, i když ho jeho vlastní nepoznali. Svě učedníky posílá do celého světa zvěstovat evangelium, tj. dobrou zprávu. Ta nemůže být nesouvislá s danou situací. Protože se situace dějinně proměňuje, musí mít v každé době také ono dobré a radostné poselství novou konkrétní, situaci přiměřenou podobu.

02 Křesťan tedy má co říci k dané politice i k danému politickému stavu, a má co říci také k politickým směrům, projektům, koncepcím. To, co říká, nemůže být jen nějaké omílání všeobecných formulí, ale musí představovat rozumnou a kritickou analýzu, založenou na porozumění situaci a na nezbytných vědomostech a znalostech, bez nichž takové porozumění není možné. Křesťan nemá právo se vymlouvat, že jeho „věci“ není se zabývat politikou, a přenechávat politiku jiným. Proto když křesťané ve své většině nechávali politický vývoj naší společnosti v minulých letech stranou svého zájmu nebo když se dokonce velice chránili se do politiky nějak zaplést, rezignovali ve skutečnosti na svou povinnost nejzákladnější.

03 Důležitou a přímo zásadní otázkou zůstává, může-li křesťan jakožto křesťan formulovat a uskutečňovat docela konkrétní politický program nejenom „na křesťanských základech“ – ovšem i to je problém! -, ale inzerovat jej, vydávat jej za „křesťanský“. To je ovšem téma, které podstatně překračuje rámeček dnešního večera, i když částečně do tohoto rámce přece jenom náleží. Ve světě a dnes také u nás existují strany, které si slovo „křesťanský“ daly do svého názvu. Kdyby se ukázalo, že to z nějakých zásadních důvodů je nelegitimní, znamenalo by to nutně, že křesťan by do takové „křesťanské“ strany neměl vstupovat a neměl by s ní ani blíže spolupracovat. Ale tuto otázku necháváme zatím otevřenou.

04 Hlavním tématem je pro nás dnes vztah křesťana k politickým stranám všeobecně. Rád bych nejprve vyjádřil stanovisko filosofa. Filosof, který se rozhodne aktivně pracovat v politické straně nebo v politice vůbec, převzít politické nebo státní funkce, musí alespoň na příslušnou dobu výkonu oněch funkcí přestat vystupovat jako filosof. Filosofování se nesrovnává, ano vylučuje se s výkonem technické politiky. Domnívám se, že křesťan na tom nemůže být lépe, ale spíše je na tom hůře než filosof. Filosof totiž může na čas přestat veřejně vystupovat jako filosof, ale křesťan nic podobného udělat nemůže. V každém případě bych však trval na tom, že církevní funkcionář nebo hodnostář nemůže na sebe brát politické funkce a odpovědnost s nimi spojenou, aniž by předem rezignoval na své funkce v církvi. Mám nicméně za to, že i jako prostý křesťan by se měl velice strážlivě vyvarovat jakýchkoliv důrazů na to, že v politice vystupuje právě jako křesťan. Řekl bych, že křesťan na sebe může politické funkce brát, ale že se pak musí zříci jakékoliv reklamy pro své křesťanství, čili že se – pokud je v jeho moci – stane anonymním křesťanem. Obvykle to bude o něm známo, a s tím se nedá nic dělat. Ale ve své politické funkci se nesmí prezentovat jako křesťan, nesmí se svého křesťanského přesvědčení dovolávat ani jím argumentovat.

(910612-1)